

Popolcovou stredou sme začali cestu k Veľkej noci. Obrad popola bol verejným znakom pokory, pokánia a odhodlania prehodnotiť svoje postoje a životné rozhodnutia vo svetle Božieho slova. Aj liturgia prvej pôstnej nedele nám pomáha na tejto ceste a ponúka zamyslieť sa nad témou púšte, pukušenia, obrátenia, ale aj Božej lásky a dôvery.

V prvom čítaní, z knihy Genezis (Gen 9,8-15), je nám predstavený príbeh o potope a o zmluve, ktorú Boh uzavrel s Noem a celou zemou. Tento príbeh bol od počiatkov interpretovaný aj ako symbol krstu (1 Pt 3,18-22).

A Boh povedal: „Toto je znak zmluvy, ktorú uzatváram medzi mnou a vami a medzi všetkými živými bytosťami, čo sú s vami, pre všetky budúce pokolenia: Do oblakov vložím svoj oblúk a bude znamením zmluvy medzi mnou a zemou (Gen 9,12-13).

Boh, cez dúhu - prírodný jav, ktorý označuje prechod z dažďa či búrky do pokoja - vyjadril svoju veľkú lásku k ľudu. Skrže toto žiarivé objatie medzi nebom a zemou, obnovil spoločenstvo s každou živou bytosťou na zemi a, aj dnes, denne uzatvára zmluvu svojej večnej lásky s každým človekom.

V čase, keď prežívame obdobie rôznych klimatických zmien, a uvedomujeme si, akí sme bezmocní pred silou mohutných prírodných živlov, ktoré sú dôsledkom, bohužiaľ, aj nášho zanedbávania a zneužívania zeme, je tento Boží prísľub skutočným povzbudením. No je to zároveň aj výzva, aby sme sa viac starali o náš spoločný domov, a o seba navzájom, lebo všetko čo Boh stvoril, je dobré (Gen 1,31). Určite, nájdu sa aj takí, ktorí povedia, že Boh sa nestará, lebo vo svete je predsa toľko zla a skazy! Ale, rozhodnutie je na každom z nás!

Boh nám daroval zem, ale zároveň aj rozum a slobodu, a dôveruje nám. Je teda nás, čo si vyberieme: Prijmeme jeho objatie lásky a budeme náš svet a našu zem chrániť a zveľad'ovať, a starať sa o našich bližných?

V prvých jedenástich veršoch evanjelia podľa Marka [1,1 (Titul); 1,2-13 (Prológ); 1,2-8 (Ohlasovanie Jána Krstiteľa); 1,9-11 (Ježišov krst)], ktoré ale nie sú súčasťou dnešnej pasáže, je predstavený Ján Krstiteľ, ktorý ohlásil Ježišov príchod a pokrstil ho v Jordáne (kde Duch Svätý vydal o Ježišovi svedectvo).

V dnešnom stručnom rozprávaní (1,12-15), evanjelista Marek opisuje obdobie na púšti a pukušenie, ktoré bolo zároveň 'predohrou' k začiatku Ježišovej verejnej služby. V týchto úvodných riadkoch naznačuje 4 kľúčové prvky celého evanjelia. Najprv by som, ale chcela povedať aspoň pár slov o púšti a skúšaní/ pukušaní v Biblii:

Púšť je miesto, ktoré má v biblickej hebrejčine rôzne názvy:

karavah: vyprahnuté a neobrábané miesto, ktoré označuje oblasť od Mŕtveho mora po Akabský záliv

chorbah: skôr psychologické ako geografické označenie, ktoré označuje pustatinu, spustošené miesto, obývané zabudnutými ruinami

jeshimon: divoké a osamelé miesto, bez vody

midbar: neobývané miesto, nehostinná krajina obývaná divými zvieratami, kde nerastie nič okrem kríkov, ostružín a bodliakov

Biblická púšť takmer nikdy nie je piesočnatou púšťou, ale je výsledkom veternej erózie, pôsobenia vody v dôsledku zriedkavých, ale prudkých dažďov, a vyznačuje sa náhlými zmenami teploty medzi dňom a nocou (Ž 121,6). V skutočnosti väčšinou vždy evokuje negatívne miesto, ktoré prináša smrť, lebo na púšti chýba jedlo a voda (Num 20,5) a obývajú ju divé zvery (Dt 8,15). Život na púšti je nebezpečný, lebo je hrozná a velikánska (Dt 1,19).

Púšť bola v Starom Zákone miestom skúšky viery a očisťovania od nevery. Na púšti sa Izraeliti naučili dôverovať Bohu a nachať sa ním viesť. Samota a núdza na púšti im pomohla uvedomiť si, že život je dar od Boha, o ktorý sa stará (Dt 2,7). Boh im dával vodu, mannu, prepelice a predovšetkým svoj zákon lásky, ktorý im umožnil kráčať bezpečnými cestami (Dt 8,2-6). Po nevernosti a hriechu (adorovaní modiel), Boh opäť vyviedol neverných ľudí na púšť, aby si spomenuli na zmluvu a znovu sa rozhodli patriť len jemu. Tam spoznali svoj hriech, ale hlavne Božiu vernosť a lásku, keď si ich, aj napriek nevernosti, pritiahol k sebe, ako svoju nevestu na obnovenie svadobnej aliancie (Oz 2,16).

V Novom Zákone je púšť miestom, odkiaľ Ján Krstiteľ pripravil cestu Pánovi, pozýval k obráteniu. Ježiš zažil púšť ako 'noviciát' nevyhnutný pre jeho službu. Synoptické evanjeliá, každé zo svojho uhla pohľadu, ukazujú, že práve tam Ježiš zažil pokušenia (Mt 4,1-11; Lk 4,1-13), ktorým Boží ľud nedokázal na púšti odolať.

V Biblii Boh **skúša** človeka, aby poznal hĺbku ľudského srdca (Dt 8,2) a daroval život (Gn 2,17; Jak 1,12). Pokušenie nie je hriech, je to slobodná voľba medzi možnosťami a ponukami. V knihe Deuteronomium čítame: «Za svedkov proti vám volám nebo i zem: Predložil som vám život i smrť, požehnanie i kliatbu! Vyvol' si život, aby si zostal nažive ty aj tvoje potomstvo» (Dt 30,19). Biblia je plná príbehov o jednotlivcoch, ktorí čelili pokušeniu a zvíťazili nad ním, ako aj o tých, ktorí upadli do pokušenia a zhrešili.

Príbeh pokušenia Adama a Evy (Gn 3) ukazuje, že pokušenie môže prísť v mnohých podobách, no je dôležité pamätať na to, že poslušnosť Bohu a jeho prikázaniam je kľúčom k jeho prekonaniu. Príbeh o Jozefovi (Gn 39) nás učí, že pokušenie môže prísť nečakaným spôsobom a z neočakávaných zdrojov, a že utiecť pred pokušením je niekedy tým najlepším riešením. Dávid, izraelský kráľ, čelil pokušeniu v podobe Batšeby, Uriášovej manželky (2 Sam 11). V jeho príbehu vidíme, že pokušenie môže viesť k hriechu, a že hriech môže mať ďalekosiahle následky. Jóbova viera bola skúšaná (Jób 2), ale nepoddal sa pokušeniu, ani nepreklínal Boha. Zostal pevný vo svojej viere a Boh ho požehnal za jeho vernosť. Judáš Iškariotský (Mt 26), aj keď bol jedným z Ježišových učeníkov, upadol do pokušenia chamtivosti, a zradil toho, ktorého miloval. Ježiš dokázal odolať diablovým pokušeniam (Mt 4,1-11; Lk 4,1-13), pretože Božie Slovo a plnenie Otcovej vôle boli jeho pokrmom.

Vráťme sa, ale späť k evanjeliu sv. Marka. Po štyridsiatich dňoch pokúšania - testovania (grécky termín *πειράζω* znamená «testovať/snažiť sa spoznať realitu») na

púšti, prvá Ježišova výzva vychádza presne z toho, čo bolo ústredným učením Jána Krstiteľa: **«Naplnil sa čas a priblížilo sa Božie kráľovstvo. Kajajte sa a verte evanjeliu».**

Naplnil sa (πληρώω) **čas** (καιρός)

Skutočným časom, pre Židov, bola nová budúcnosť, ktorú hlásali proroci. Prítomnosť bolo čakanie, teda aktívne smerovanie k tejto budúcnosti. S Ježišom sa tento čas čakania skončil. On ohlásil, že večnosť sa už začala, je to priestor, v ktorom vládne Boh, tu a teraz. **Každý okamih nášho času a života je fragmentom večnosti.**

Priblížilo sa (= je tu) Božie kráľovstvo (ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ)

Výraz „Božie kráľovstvo“ bol Ježišovým poslucháčom dobre známy, a je to tiež ústredný bod Markovho evanjelia. Je to kráľovstvo spravodlivosti, slobody, pokoja, hojnosti, pravdy, vernosti a lásky. Je to samotný Ježiš, v ktorom sa naplňajú všetky Božie zaslúbenia. On je Kráľovstvo Božie a v ňom sme **my všetci povolani k účasti na božskom živote.**

Kajajte sa (μετανοέω) «obrátiť sa/zmeniť», sa zvyčajne interpretuje vo význame «stať sa lepším». Nie je to len zbožná túžba, ale rozhodnutie obrátiť sa chrbtom k svojej minulosti, a tiež, začiatok novej cesty. Biblia používa dve grécke slová na označenie konverzie/zmeny: *metánoia* a *epistrofé*, ktorých význam v moderných jazykoch je: *zmena myslenia, zmena cesty*. Tieto dve slová potvrdzujú potrebu zmeniť prístup k životu a dať novú orientáciu svojej existencii. Toto obrátenie sa týka predovšetkým viery. W. Kasper píše: „Obrátenie je negatívna formulácia toho, čo Ježiš hovorí pozitívne výrazom veriť“ (Walter Kasper, Úvod do viery, 61). A to znamená **otvoriť srdce, nasledovať Svetlo a vydať sa na novú cestu, ktorou je Ježiš.**

Verte (πιστεύω) **evanjeliu:**

Tento výraz zhrňa predchádzajúce tri a dáva im význam. Evanjelium nie je doktrína, ale Osoba: Ježiš. Viera nie je intelektuálny čin ani moralistický záväzok, ale je znakom zrelosti. Veriť znamená denne **dôverovať, riskovať, starať sa o druhých, byť otvorený a ochotne zotrvať v 'Božom dobrodružstve'.**

Evanjelium sv. Marka pokračuje tým, že Ježiš začal svoje verejné pôsobenie v Galilei, na mieste svojho každodenného života. A posledné riadky tohto evanjelia (16,7), posielajú apoštolov späť do Galiley. Zdá sa, že evanjelista chcel zdôrazniť, že

teologické miesto par excellence, kde sa stretávame s Ježišom, kde máme stále šancu na obrátenie a môžeme, v konkrétnych skutkoch, praktizovať našu vieru, je náš každodenný život.